

Prva lastovka, ne pa še pomlad

Ljubljana, 27. julija - na 4. zasedanju skupščine sredi letošnjega vročega poletja je bilo nekaj pomladanskega vzdušja, ki ga je kot prva lastovka prineslo poročilo o poslovanju krovnega podjetja Poslovnega sistema Mercator. Kapital, vložen v krovno podjetje, je delničarjem prinesel prve dividende. Njihovo izplačilo med letom sicer ni običajno, toda skupščina se je za to potezo odločila.

Krovno podjetje ustvarilo dobiček

Na podlagi poročila podpredsednice poslovnega odbora za finance Drage Vaupotič, se je skupščina Poslovnega sistema Mercator odločila, da se izplača avans na donosnost v krovno podjetje vložnega kapitala. Pričakovana letna stopnja donosnosti vložnega kapitala naj bi realno znašala 34 %, kar kaže, da krovno podjetje z zaupanim kapitalom vložkom dobro gospodari in upravlja. Delničarjem, ki so v celoti izpolnili s pogodbo o ustanovitvi Poslovnega sistema Mercator določene pogoje, je krovno podjetje na račun pričakovane letne stopnje donosnosti izplačalo nekaj čez 10 milijonov dinarjev. Vse seveda v odvisnosti od vložnega deleža posameznega delničarja v celotnem kapitalu krovnega podjetja.

Tovrstna izplačila ali avansiranja med letom sicer v svetu ni običajno, v prihodnje tudi pri nas ne nameravamo te izjeme obrniti

v pravilo, toda za prvič pa je to potezo skupščine razumeti kot potrdilo finančne, upravljalne in generalne poslovne trdnosti sistema. Drzna bi bila ocena, da je delniška združba Mercator startala optimalno, ni pa preveč, če rečemo, da je v danih možnostih seme delničarstva padlo na plodna tla. S pravo nego utegne dozoreti v zdrav in obilen plod.

Mercatorjevo zavarovalno polico, prosim!

Zamisel o Mercatorjevi lastni zavarovalnici ni nič novega. Delno so samozavarovalni sklad ustanovila že podjetja, ki opravljajo hladilniško dejavnost. Obnese se kar dobro. Študija, ki jo je pripravil Živko Velkavrh, svetovalec v krovnem podjetju, je pokazala, da bi se računica izšla. Treba pa je računati, da bo pri ustanavljanju tovrstne delniške družbe precej težav, saj se bo treba v prvi vrsti spopasti s se-

danjim monopolnim položajem zavarovalnic, vrsto predpisov, ki zadevajo ustanavljanje zavarovalnic, poiskati usposobljene kadre, ki naj bi zadevo vodili. Predsvem pa zagotoviti najmanj dosedanja obseg pravic iz naslova vseh vrst zavarovanj, ki jih podjetja že imajo. Pri tem pa storitve opravljati konkurenčno in strokovno. Ker več glav več ve, je skupščina imenovala poseben odbor, ki naj se z vsem naštetim ubada. Pa ne z namenom, da se z ustanovitvijo odbora zadeva odlaga, temveč z namenom, da za sedaj le pobuda, zaživi 1. januarja 1991. Če bo, boste lahko mirno rekli: "Za moje premoženje, Mercatorjevo zavarovalno polico, prosim."

Novosti za Mercatorjeve varčevalce in delavce

Do sedaj smo bili Mercatorjevi delavci v večini pridne mravljice, ki smo svoje plače in druge do-

Glasilo je namenjeno na naslov:

Časopis poslovnega sistema Mercator

Leto XXVII

Ljubljana, avgust 1990

št.: 8

hodke nosili na kupček v Mercatorjevo banko oziroma hranilno službo. Razen nekaj boljših obresti, drugega od tega nismo

(Nad. na 2. str.)

Ne prezrite

Predsednik, njegovo delo plus plača 2

Poslovanje v okviru norm 3

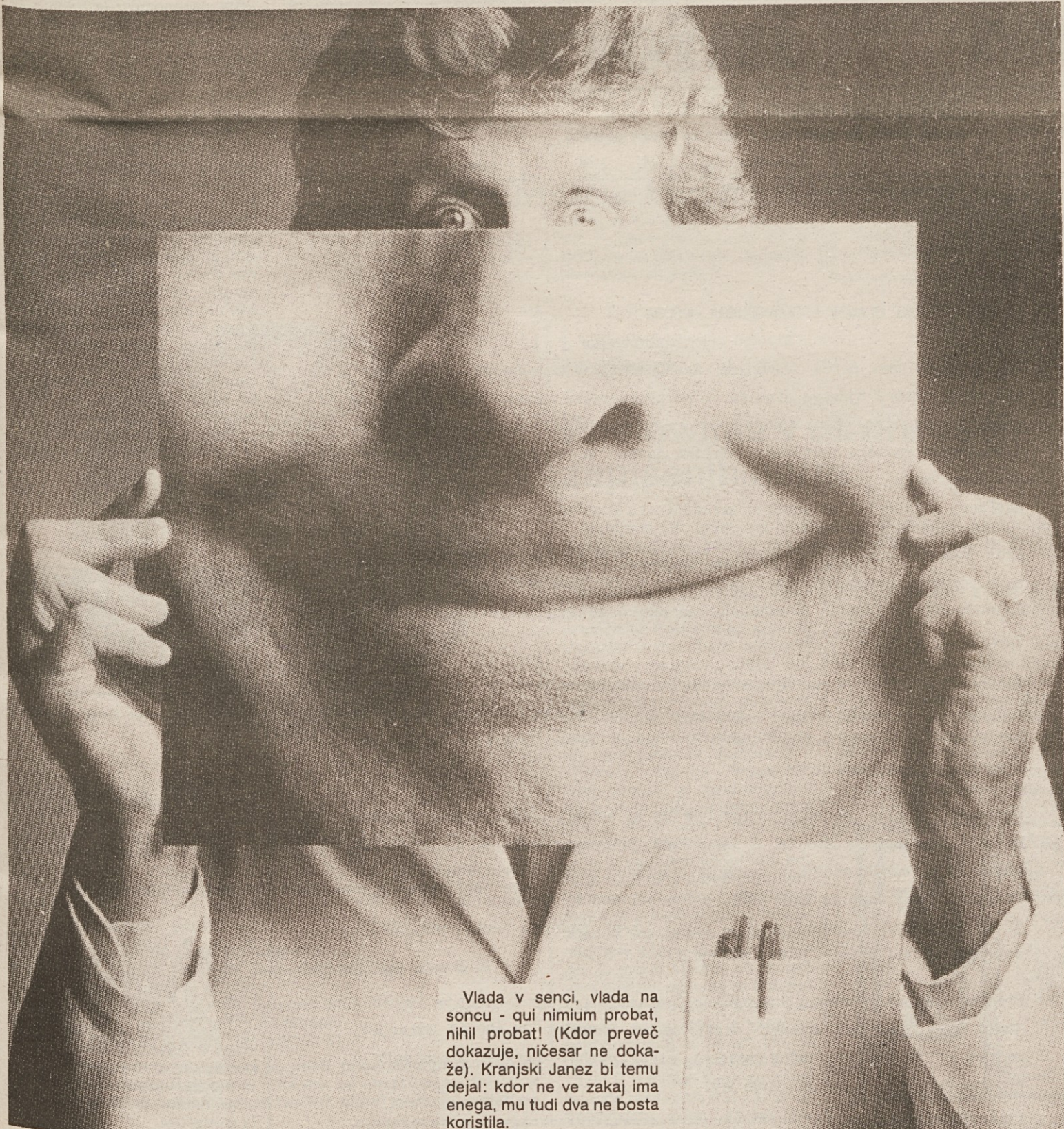
Sklepi skupščine 3

Poslovni sistem Mercator sestavljajo 4, 5

Pitanje podmladka 6

Težave Modne hiše 7

Štrajk za pasje hlače 8

Vlada v senci, vlada na soncu - qui nimium probat, nihil probat! (Kdor preveč dokazuje, ničesar ne dokaže). Kranjski Janez bi temu dejal: kdor ne ve zakaj ima enega, mu tudi dva ne bosta koristila.

(Nad. s 1. str.)

imeli. Zadnji čas je že bil, da se nekaj premakne tudi na tem področju. Skupščina je sprejela pobudo, da se Mercatorjevim delavcem omogočijo tudi gotovinska posojila. Zakon posojilno dejavnost dovoljuje - izkoristiti jo je treba v okviru splošnih likvidnostnih možnosti poslovnega sistema kot celote in posameznega podjetja. Če bo vse po sreči, bomo o prvih posojilojemalcih slišali že v začetku letošnjega oktobra. Pogoji za najetje posojila bo delovno razmerje v enem od Mercatorjevih podjetij, status varčevalca in likvidnostni potencial.

Dejavnosti Kluba Mercator bodo tudi pestrejšje. Obeta se

nam Mercatorjeva nakupovalna kartica, s katero bomo lahko Mercatorjevi delavci brezgotovinsko kupovali v vseh trgovinah z rdečim "M". Enkrat mesečno bomo - najverjetneje ob izplačilu osebnih dohodkov - "zapitek" poravnali. Kasneje bomo Mercatorjevo kartico ponudili tudi drugim občanom.

Vrednostni boni kot del plače

Anketa, ki jo je na zahtevo prejšnjega zasedanja skupščine opravil sektor za trženje - z njo naj bi zvedeli, katera podjetja so se odločila za izplačevanje dela osebnih dohodkov v vrednostnih bonih, je pokazala, da so sklep

skupščine resno vzela cela štiri podjetja. Krovno podjetje, Mercator-Sloga, Mercator-Preskrba, Tržič in Mercator-Izbira, Kranj. Na anketo je blagovolilo odgovoriti nekaj več kot polovica članov poslovnega sistema, odgovori na postavljena vprašanja pa se v veliko primerih med seboj izključujejo, so konfuzni, da ne rečemo še kaj hujšega. Cvet med njimi je prav gotovi tisti, ki pravi, da delavci prejema 100 % plače v vrednostnih bonih. Sicer se je pokazalo, da v resnici gre za komercialne zapise. No, tudi šlamparija je del naše vsakdanjosti.

Bolj kot rezultat ankete pa je zanimiv spekter razlogov, ki jih podjetja navajajo, da se za vrednostne bone niso odločila. Kata-

strofalno nizek osebni dohodek, dokaj monopolen položaj maloprodajnih trgovcev, bele lise v sicer razvejani Mercatorjevi trgovski mreži. Med vsemi je kot najbolj objektivnega šteti zadnjega.

O prvem lahko rečemo le to, da osebni dohodki v povprečju v Mercatorju nikjer niso tako visoki, da bi bili vrednostni boni lahko upravičeni. O monopolnem položaju, ki je potrjen z odgovori kot je "delavci drugje kot v Mercatorjevih trgovinah ne morejo kupovati", pa kaže na visoko stopnjo samozaverovanosti. Čemu potem trgovsko tarnanje, da prodaja pada, da se da komaj preživeti, da država, jodlbergerji, makaronarji in drugi bolj iznajdljivi tiči pobirajo smetano tudi naj-

bolj borne kupne moči? Razen častnih izjem, se maloprodajna podjetja niso potrudila niti toliko, da bi z nekoliko ugodnimi pogoji animirala za sodelovanje podjetja izven sistema.

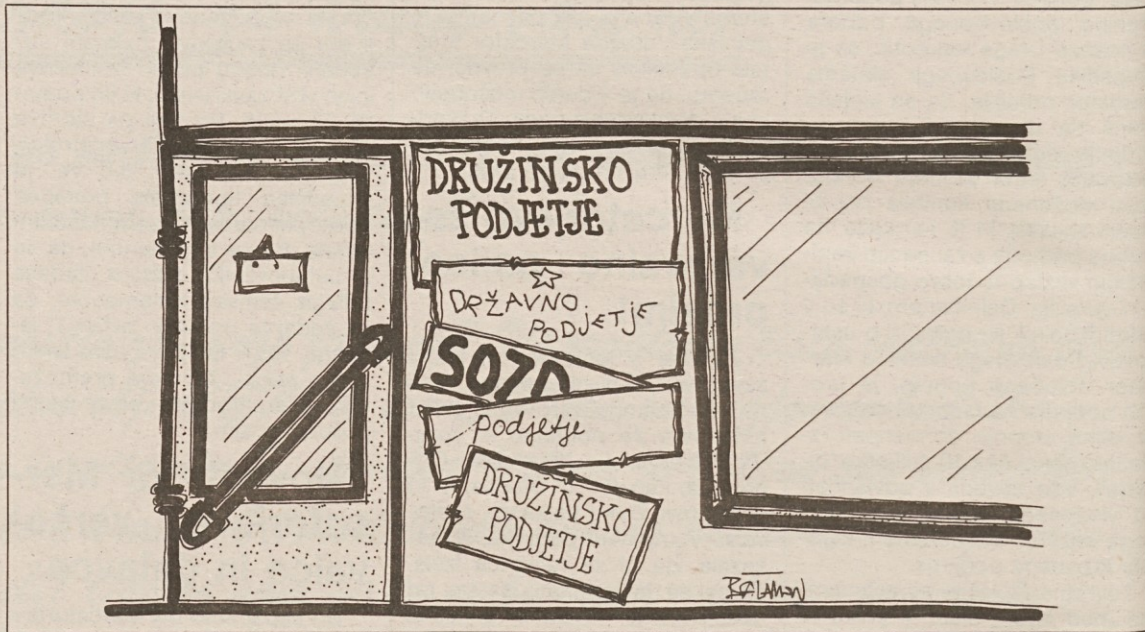
Pa se pozabavajmo še z enim dejstvom, ki veje iz odgovorov: le malo jih je, ki so naravnost povedali, da delavci bonov ne marajo; večina je to dejstvo skrila za brezveznimi odgovori. Nekako je pač treba opravičiti pritrjevanje pobudi, sprejeti s figurskim dvigom roke.

Opravljalnicam na rob

Vesna Bleiweis

Predsednik, njegovo delo plus plača

Čas je tak, da je postala resnica najbolj iskano tržno blago, nje-
no objavljane pa donosen posel. Prav je tako, dokler je resnica
resnica ne pa polresnica, podtikanje, laž, skratka kukavičje jajce,
ki ga "informator iz prve roke" mimogrede in ponavadi podtakne v
gnezdo, iz katerega je sam vzletel.

Vrsta objavljenih prispevkov na rovaš Mercatorja in njegovega predsednika, ki je bila objavljena v Delu plus kot nadaljevanje melodij z Goslarjevih gosli, je v času, ko je nastal ta zapis že dobila patino. Od tistega, kako smo delavci krovnega podjetja izrazili nezadovoljstvo z uvedbo vrednostnih bonov kot dela plače, do tistega, ki je zadeval očitjanje totalitarne oblasti poslovodnega odbora odbora.

Med vsemi temi "resnicami" pa je nedvomno najbolj debela ta, da "predsednik vsak mesec nese domov 66 tisoč din ob povprečni plači zaposlenih 4 tisoč din." Odgovor na to je bil objavljen v 28. številki internega informativnega tednika - Informatorja (20. julija letos), objavljamo pa ga tudi v tej številki časopisa, ker julija časopis ni izšel. Zadevo smo posredovali tudi Delu plus, ki pa je odgovoril, da v objavljenem znesku ni le plača temveč "vsi predsednikovi dohodki iz različnih virov". Nova in dodatna laž.

Trgovati z resnico in "resnico" je donosen posel. Nič me ne moti, če imata resnica in "informator iz prve roke" visoko tržno vrednost. Moti pa me, če je za resnico razglašeno kukavičje jajce in kukavičino dejanje razglašeno za pogum. Podatek o Goslarjevi plači in naknadno "ugotovljenih drugih prejemkih" je eno takih kukavičjih jajc, ki je med delavci Mercatorja prav gotovo sprožilo tudi razmišljanje o morali človeka, ki vodi poslovni sistem, zlasti še, ker so tako povprečni osebni dohodki v krovnem podjetju kot tudi v celem poslovnem sistemu pod republiškim povprečjem v gospodarstvu. Motiv za obelodnanje in objavljane takih "resnic" lahko iščemo v senzacionalizmu za vsako ceno, po drugi strani pa v ljudeh, ki v obrambi bog ve kakšnih svojih interesov, sežejo po najbolj umazanih sredstvih. Med njimi je tudi na osnovi laži diskreditirana osebnost poslovodnega delavca, ki se mu slabega vodenja podjetja ne more očitati, zato pa se mu naprti

informator

Poslovnega sistema Mercator, d.d.

Izdaja Center za obveščanje / samo za interno uporabo

številka: 28

datum: 20. 7. 1990

Prejmejo vsi direktorji, računovodje ter ostali odgovorni delavci v podjetjih

OSEBNI DOHODKI ČLANOV POSLOVODNEGA ODBORA

Zadnje čase smo pričala številnim neargumentiranim napadom na Poslovni sistem Mercator, njegove članice in na predsednika Mirana Goslarja neposredno. Nesmiselno je na take napade odgovarjati in polemizirati z njimi v sredstvih javnega obveščanja. Menimo namreč, da so taki napadi sestavni del neke gonje, bodisi politične, bodisi iz drugih (tudi konkurenčnih) nagibov, s katerimi se skuša diskreditirati dosežene uspehe.

Prav podatek o 66.000 dinarjev, "ki jih generalni direktor vsak mesec nese domov ob povprečni plači zaposlenih 4.000 dinarjev" (zadnja številka Delo Plus) je tipičen primer, da so tudi umazani prijemi sredstvo za doseganje željenih ciljev.

Računati je treba z nadaljnimi dezinformacijami, zato želimo z objavo podatkov o osebnih dohodkih predsednika poslovodnega odbora omogočiti delavcem Poslovnega sistema Mercator, da si lahko ustvarijo objektivno stališče do podobnih dejanj.

Predsednik Goslar je znan po tem, da je od nekdanj tiščal osebne dohodke navzdol, vključno s svojim. V letu 1989 je Goslar bil na 10. mestu po višini povprečnih mesečnih osebnih dohodkov naših direktorjev. Po SDK podatkih, prav tako za leto 1989, pa je bil med 85 spremljanimi direktorji ljubljanskih podjetij na 63. mestu in na zadnjem mestu med SOZD-i oziroma večjimi primerljivimi podjetji.

Predsednik poslovodnega odbora Miran Goslar je prejel v obdobju januar - junij 1990 povprečni mesečni čisti osebni dohodek 24.690,60 dinarjev, medtem ko je bil povprečni mesečni čisti osebni dohodek zaposlenih v krovnem podjetju 5.993,20 dinarjev.

=====

vrsta osebnostnih lastnosti, zaradi katerih so njegovi sodelavci do te mere ustrahovana in poslušna skupina, ki ji le javno izpričan "pogum" anonimnega informatorja ali pa zapisovalca, lahko odpre oči.

Nimam namena z listinami in drugimi materialnimi dokazi pričevati, da gre za laži in podtikanje, po mojem mnenju, iz čisto osebnih razlogov informatorja ali informatorjev. Za tak odgovor se bo ali pa se je odločil prizadeti sam in zasebno, z rednim pravnim sredstvom. Moj namen je le sprožiti razmišljanja o "resnicah", ki zasejejo zrno dvoma, ki ga ne odpravi noben še tako trden dokaz. Zasejan dvom načne tudi trdno prijateljstvo, sožitje, uspešnost...in te škode ne povrne ne javna sodba, ne javno opravičilo za objavljeno laž. Nad "pogumom" s takimi posledicami bi se moral zamisliti tudi trgovec z resnico in "resnico".

Časopis poslovnega sistema Mercator

Časopis poslovnega sistema Mercator, d.d., Ljubljana, Titova 137. Izdaja Center za obveščanje PSM. ● Uredništvo: Titova 137, 61113 Ljubljana. ☎ 061/373-047. ● Ureja uredniški odbor: Franc Božič, Franci Dovč, Ivan Drozdek, Marija Fajfar, Alenka Por, Nada Rihtar, Lojze Šterk, Matija Trstenjak in Franc Zadravec. ● Glavna in odgovorna urednica: Vesna Bleiweis. Tehnični urednik: Matjaž Marinček. ● Tiska ČGP Delo ● Glasilo prejema delavci, združeni kmetje, učenci in upokojenci PSM ● Izhaja zadnje sredo v mesecu. Naklada 16.500 izvodov. Po mnenju pristojnega republiškega organa je časopis opravičen temeljnega davka od prometa proizvodov.

Vplivi na dosežene rezultate

Stanislav Klemenčič-Saražin

V primerjavi s prvim - stanje b.p.

Nekaj dejstev, ki se pojavljajo kot stalnica pri prodaji izdelkov naših proizvodnih organizacij, je. Ta so tudi v drugem trimesečju na prodajo vplivala povsem enako kot v prvem. Kupna moč prebivalstva, njen odliv čez državne meje, uvoz cenejšega blaga, pomanjkanje količin...stalnice.

Ob teh bolj ali manj stalnih dejstvih pa se domača industrija še vedno prepočasi (čeprav se) prilagaja novim tržnim razmeram. Prepočasi prihajajo na trg novi, predvsem cenejši izdelki. Neskladje med cenami surovin in končnimi izdelki otežuje ali pa celo onemogoča konkurenčno tekmo z uvoženimi izdelki. Tipičen primer so mleko in izdelki. Pri nekaterih izdelkih tudi trgovina, tako na debelo, še bolj pa na drobno, vztraja pri visokih maržah.

Kako so se ti dejavniki v steku odrazili v prodaji izdelkov? Rezultati prodaje v drugem trimesečju letošnjega leta niso bistveno drugačni od predhodnega. V primerjavi z lanskim letom je globalno ugotovljen index prodaje 96 do 97. Med 17 analiziranimi proizvodnimi podjetji in dejavnostmi so nihanja velika. V primerjavi z letom 1989 je v mlečni branži raven prodaje v prvem polletju dosežena z indeksom 103, v mersarski 98, v rastlinski predelavi 93, za vinarje pa je zaradi slabe letine dosežena prodaja označena z indeksom 70.

Kruh in slaščice

Grosupeljskim pekomo so šle najbolj v promet drobtine, če sodimo po indeksu rasti prodaje - 24, v primerjavi s istim obdobjem lani. Zatika se jim pri kruhu in pecivu, vendar ne toliko, da bi bilo treba biti plat zvona.

Konditorjevi slaščičarji so v prvem polletju najbolje prodajali torte in krofe. pekovsko pecivo gre manj v promet.

Za lanskim polletjem prodaja generalno zaostaja v grosupeljski pekarni za za slabi dve indeksni točki, pri M-Konditorju pa se je komaj uspela obdržati na lanski.

Kumarice, kava, Embi

M-Eta je v drugem trimesečju prodajala bolje kot v prvem, skupaj pa je prodala za 11 % več kot lani v prvem polletju. Značilno pa je, da so kupci iz Mercatorjevih vrst kupili skoraj za četrtino manj blaga kot lani.

Najbolj je šla v promet M-Embina kava. To predvsem po zaslugi posebne prodajne akcije. Ta je nekoliko omilila dejstvo, da v svoji mreži iz leta v leto prodamo manj njene kave. V času trajanja posebne prodaje smo prodali 94.000 kilogramov dišečega zrna, kar je za 23 % več, kot smo je prodali v prvih petih mesecih letošnjega leta. Značilni izdelki: SWEET BAR, SPORT BAR, SLADKI GREH se dobro prodajo - index rasti 131 v primerjavi z lanskim polletjem. Verjetno pa zaradi začrjenega življenja manj segamo po začimbah - za Mercatorjevo mrežo so jih Mercatorjevi prodajalci kupili nekaj več kot 20 % načrtovane letne količine.

Olje, mleko in izdelki

Tudi posebna prodaja izdelkov M-Olajrice je bistveno popravila sicer nizek obseg prodaje. Inter-

ni kupci so tu odpovedali in kupili 28 % manj olja kot lani v istem času.

M-Ljubljanske mlekarne so v globalu prodale za 4 % več kot lani v istem času. Najbolj je šla v promet aseptična voda - 90 % več kot lani, smo je spili. Sladole-dov in drugih zamrznjenih izdelkov je bilo prodanih za 25 % več, maj pa smo segali po maslu in konzumnem mleku.

Kranjčani imajo težave s prodajo sirov, bolje pa jim gre v denar konzumno mleko, jogurt, skuta.

Meso in klobase ne gredo

Ljubljanskim mesarjem je padla prodaja za blizu 10 %. Najbolj je ta očitna pri suhomesnih izdelkih - 35 %, pri mesu pa je nižja za 12 %.

Tudi loškimi ne gre dosti bolje. Za 6 % manj mesa so prodali in 14 % manj mesnih izdelkov.

Ostalim predelovalcem mesa v Kočevju in Novem mestu tudi ne gre dosti bolje.

Značilno za vse pa je: interni blagovni tokovi so zatajili.

Oj, vinček ti moj

Slaba letina, slaba prodaja. Pa še to le konzumnih in cenениh vin. Razveseljivo je le to, da je metliško in krško vino na večini Mercatorjevih polic.

1. seja nadzornega odbora

Vesna Bleiweis

Poslovanje v okviru vseh zapisanih norm

Ljubljana, 27. julija - na konstitutivni in obenem delovni seji so člani nadzornega odbora za predsednika izvolili prof. dr. Kreša Puhariča, zunanjega člana tega organa.

Pristojnosti nadzornega odbora so določene s pogodbo o ustanovitvi Poslovnega sistema Mercator in določbami nekaterih zakonov. Nadzorni odbor bdi nad porabo materialnih sredstev, zakonitostjo vodenja poslovnih knjig in nad delovanjem predsednika poslovnega odbora ter vseh delavcev, zaposlenih v krovnem podjetju. Pregleduje letno poročilo in obračun poslovanja ter predlog za delitev dobička. O vsem mora v pisni obliki poročati skupščini.

To je nadzorni odbor tudi storil. V razpravi o polletnem poslovanju se je dotaknil tudi teme, o kateri ni preveč prijazno razpravljati. O financiranju tistih organizacijskih enot v krovnem podjetju, ki svojih storitev ne morejo zaračunavati oziroma jih prodajati. Dosedanji način v obliki "prispevka" se bo izpel in treba bo najti drug ključ ali se odločiti, da se ti deli krovnega podjetja financirajo iz dobička. Časa še nekaj je, toda rešitev bo treba poiskati pravočasno, sicer ...ve se, pre-

SKLEPI IN STALIŠČA SKUPŠČINE - 4. ZASEDANJE 27. JULIJA 1990 - POVZETKI

1. Skupščina Poslovnega sistema Mercator soglasno sprejema poročilo o poslovanju krovnega podjetja in ugotovitev nadzornega odbora, da je krovnno podjetje v času od 1. 1. do 30. 6. 1990 delovalo v skladu z zakoni, svojimi akti in sklepi skupščine ter da poslovodni organi in njegovi delavci niso storili ali opustili dejanj, ki jih zahtevajo navedeni akti.

2. Skupščina ugotavlja, da je krovnno podjetje poslovalo z dobičkom in v mu skladu z 2. točko 10. člena pogodbe o ustanovitvi Poslovnega sistema Mercator nalaga, da ga v obliki akontacij na dividende izplača vsem delničarjem na podlagi vloženega kapitala.

3. Skupščina sprejema pobudo za ustanovitev delniške zavarovalne družbe Mercator in za pripravo gradiv, potrebnih za njeno ustanovitev, imenuje odbor ustanoviteljev. Odbor sestavljajo: Uroš Gros, M-Konditor, Robert Vodopivec, M-Savica, Janez Obreza, M-Sadje zelenjava, Franc Zalar, M-Ljubljanske mlekarne, Nevenka Nemanič, PSM, d.d., Rika Germetlika, PSM, d.d., Živko Velkavrh, PSM, d.d., Draga Vaupotič, PSM, d.d., Ciril Dolenc, M-Oljarica, Albin Ješelnik, M-Sevnica, Davorin Kogej, M-Blagovni center, Marija Šiker, M-Ograd. Naloga: zaagotoviti vse potrebno, da bo delniška zavarovalna družba pričela poslovati 1.1. 1990.

4. Skupščina sprejema pobudo za uvedbo Mercatorjeve kreditne kartice in čekov ter pobudo za začetek posojilne dejavnosti finančne službe za delavce Mercatorja.

5. Skupščina sprejema spremembo plana za leto 1990 v poglavju, ki zadeva investicije oziroma združevanje sredstev v razvojni sklad Mercatorja. Sprememba se glasi: "Članice Poslovnega sistema Mercator, d.d., Ljubljana se obvezujejo, da bomo v letu 1990 združevale sredstva za skupne investicije (razvojni sklad Mercator) v višini 60 % sredstev za re-produkcijo po zaključnem računu za leto 1989." Proti sprejemu tega sklepa je glasovalo 142 glasov.

6. Skupščina nalaga sektorju za trženje v krovnem podjetju, da po stanju 31. 8. 1990 ponovno izvede anketo o uresničevanju pobude poslovodnega odbora v zvezi z izplačilom dela osebnih dohodkov v vrednostnih bonih. Anketa se izvede septembra, o rezultatih pa poroča skupščini.

7. Skupščina je sprejela Pravilnik o ugotavljanju in reševanju presežka delavcev v krovnem podjetju, njegov varnostni načrt ter program reklamiranja Kluba Mercator in obveznosti, ki jih imajo iz tega programa članice.

NAGRADE RADENSKE - PEPSI

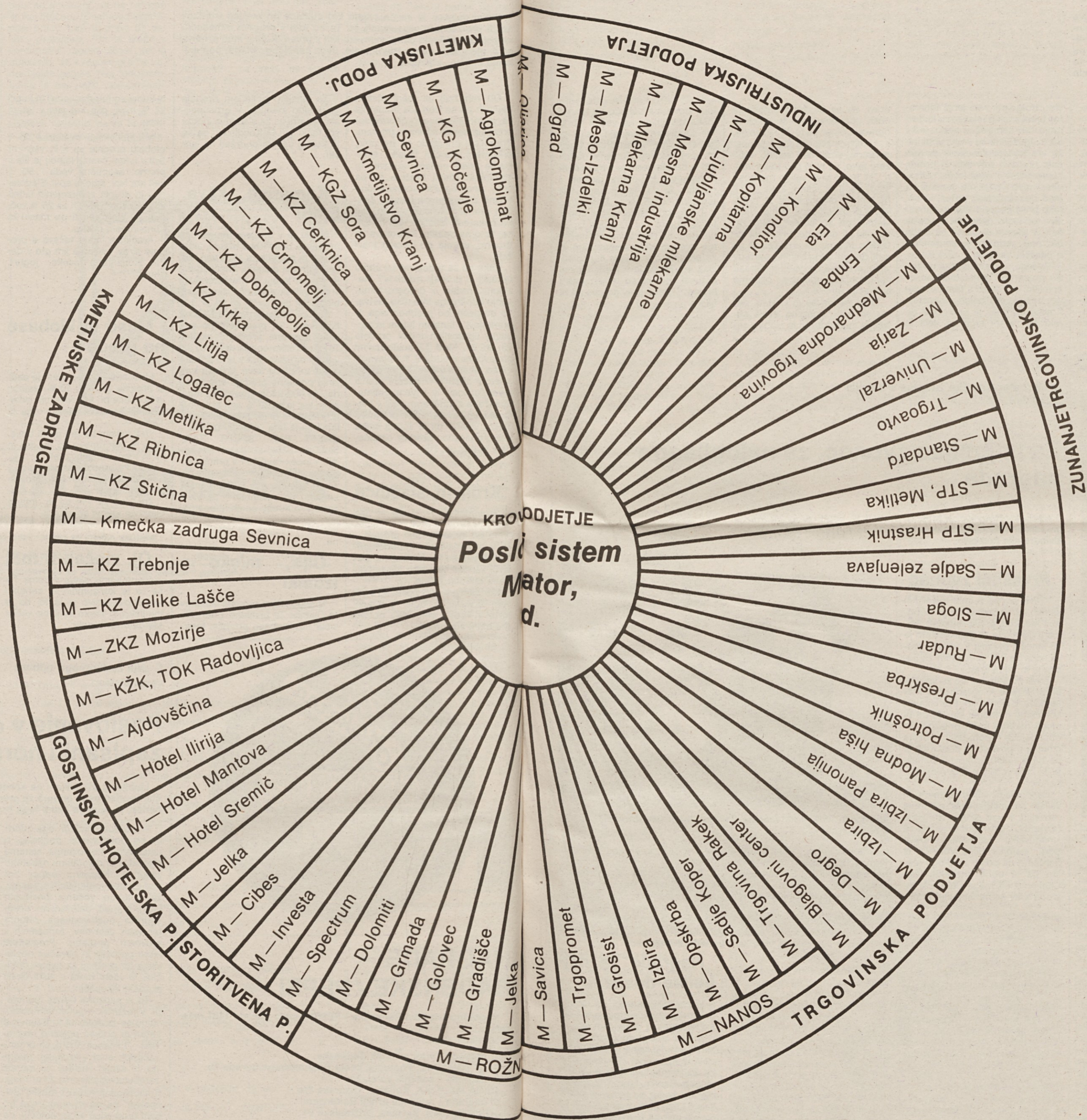
Nagradno križanko Radenske - PEPSI nam je poslalo 1481 reševalcev. Izžrebali smo:

1. nagrada - vrtni sončnik Radenske: FANI TOMADUZ, Postojna, cesta Dolomitskega odreda 18
2. nagrada - sončnik za plažo: OLGA MATEJKA, Kočevje, Tesarska 3/c
3. nagrada - reklamni artikli Radenske: JOSIP RIHTAR, Sevnica, Drožanjska 51

Tretjo nagrado bomo poslali po pošti, prejemnika prvih dveh pa prosimo, da nagradi dvigneta v centru za obveščanje - Poslovni center Mercatorja v Ljubljani, Titova 137. Marel moremo poslati po pošti.

POSLOVNI SISTEMI MERCATOR, d.d. SESTAVLJAJO

V opušenih hlevih novo življenje

Vesna Bleiweis

Pitanje podmladka iz lastnih čred

Sredi julija se je v bližino Ljubljane, v opuščene hleve posestva Gmajnice vselila prva čreda bikcev. V Mercator-Ljubljanskih mlekarnah so se odločili, da bodo podmladek - bikce, ki se rodijo v njihovih obratih, sami spitali. S prodajo telet so zaslužili premalo, pa tudi za nekaj preveč ljudi je bilo treba najti delovna mesta. Hlevi so obnovljeni in v njih je že slišati in videti življenje prvih prehodnih stanovalcev.

Na ogled farme za 800 bikcev - pitancev za izvoz, nas je povabil pomočnik direktorja kmetijske proizvodnje v Mercator-Ljubljanskih mlekarnah, sicer diplomirani veterinar Marko Višnar. Imeniten mlad mož, ki mu ne praksa, ne znanost ne delata težav. Znanje in izkušnje nabira v živinorejsko najbolj razvitih deželah in jih prilagojene našim razmeram in okolju uspešno "cepi" doma.

Tako je v opušenih objektih sredi ljubljanskega marosta zrasla obnovljena farma za pitanje bikcev. Nekdaj polni hlevi mlekaric, sedaj obnovljeni, spet služijo svojemu namenu. Nekje na sredi stranske poti čez barje iz Ljubljane proti Vnanjim goricam stoji pet hlevov, urejenih za pitanje bikcev. Od kod zamisel o obnovi razpadajočih objektov nekdanjega dela posestva?

mene. Barjanske površine v okoličih farme so vse primerno meliorirane tako, da je v neposredni bližini farme približno 500 hektarov zasajenih s silažno koruzo. Dovolj, da z ostalimi dodatnimi komponentami dosežemo dober dnevni prirast pri živalih. Na farmi sta zaposlena dva, tehnološko je farma postavljena tako, da več kot dveh ne zahteva. Ekološko je farma čista saj gre za globok nastilj, pri katerem ni gnojnice, živali pa so razmeroma čiste.

Vodja farme je Marjan Mikulec - veterinar. Jutranji obhod po farmi - od hleva do hleva začne zelo zgodaj. Že na pogled mu je jasno, kakšno je stanje živali in temu prilagodi vsa kasnejša opravila. Ob našem obisku se je jezil na nekatere pomanjkljivosti, ki so jih zagrešili izvajalci del pri obnavljanju objektov. Najbolj ga moti neprecizno delovanje napa-

vrst. Dolgoletno vlaganje Mercator-Ljubljanskih mlekarn v kultiviranje teh zemljišč v neposredni bližini Ljubljane se v prvi vrsti kaže v s koruzo zasejanih površinah, urejenih travnikih in poteh, komercialnih topolovih nasadih... "novo" pitališče je ena izmed gospodarskih potez, ki bo, tako pravi gospod Višnar, zanesljivo prinesla dohodek in dobiček. V živinoreji pa ta ne pride čez noč, vedo vsi, ki so zamisel o pitališču podprli.

Beseda je nanese tudi na hudo moderno "denacionalizacijo" zemljišč in v zvezi s tem povezano usodo družbenih posestev. Preveč sivih las si pomočnik direktorja zaradi tega ne dela in

pravi, da se politično določanje oblik gospodarjenja še nikoli ni obneslo. Sicer pa le 35 % zemlje, s katero mlekarne gospodarijo na barju, sodi med zemljo, odvzeto tako, da bi jo bilo treba vrniti. "Ni treba prav veliko modrosti zato, da ti je jasno, kakšna naj bo dobro organizirana in predvsem dobičkanosna farma. Njeni lastniki pa so potem lahko zasebniki ali podjetje. Prednost pitališča, ki smo ga postavili ali pa tudi drugih "družbenih" obratov vidim predvsem v večji možnosti neposredne uporabe oziroma aplikacije stroke."

Pravi pa, da se je v času, odkar se bolj rigorozno izvaja selekcija med dobrim in slabim de-

lom, povečala delovna in tehnološka disciplina na večini obratov. Ljudje se zavedajo, da je izguba dela v današnjih dneh usodna. Tudi spoštovanje delovnih in drugih norm je v marsičem pripomoglo k boljšim plačam v obratih, ki so nekoč sestavljali temeljno organizacijo Posestva.

Te dni bo Marko Višnar odpotoval na leto dni trajajoče izpolnjevanje na Nizozemsko. Ravnanje Ircev in Nizozemcev nam je že predstavil v našem časopisu. Bog ve, če ga je v zvezi z njimi pobaral tudi kateri izmed naših bralcev? Slabo prav gotovo ne bi bilo.

Iz Mercator-Kmečke zadruge v Sevnici

Alfred Železnik

Za najboljšo zvonec, za najboljšega nagrada

Mercator-Kmečka zadruga v Sevnici je poleti priredila kmečki praznik v Tržišču. Pravzaprav je bila to po več letih v teh krajih prva živinorejska razstava.

Prvakinji zvonec

Krave so na rednih sevnških sejmi, ki so vsako drugo soboto v mesecu, prava redkost. Sejmarji glihajo le za pujske. Zato je bil kmečki praznik v Tržišču prava paša za oči, predvsem za ljubitelje in rejce krav.

Živali so bile, kot se za spodobi, privezane k ogradi pred Mesojedčevo domačijo. Prenekateri očanec si ni mogel kaj, da ne bi stopil mednje in jih prijazno ter občudujoče potrepjal. Svoje mnenje o privedenih živalih pa je seveda rekla strokovna komisija, ki jo je vodil dipl.ing. Alojz Zupančič.

Na podlagi veljavnim meril, ki veljajo za ocenjevanje, se krave razdelijo v več skupin oziroma razredov. V prvi skupini je bila za zmagovalko razglašena krava Sora, lastnika Silva Volariča iz Šentjurja na polju, za drugo mesto pa je dobil priznanje Ivan Camloh iz bližnjega Gabrja. V razredu krav šeste laktacije je pri-

Direktorica M-Kmečke zadruge Sevnica Jožica Mlakar čestita kmetu Ivanu Camlohu

mat dobila krava Palma, lastnika Franca Gračnarja iz Prašne Loke. Pripadel ji je viliki zvonec iz rok sevnške županje. Živka in njen lastnik Rudi Rupar iz Zavrta-

ca sta bila zadovoljna z drugim mestom.

Taka prireditev je kot nalašč za spodbudne besede rejcem. Med razlago, odločitev komisije, je ing. Zupančič vpletel precej nasvetov o krmljenju, kakovosti mleka in drugih, potrebnih za uspešno rejo.

Nagrade za najboljše dosežke

V sevnški zadrugi so izračunali tudi najboljše proizvodne dosežke kmetij v preteklem letu.

Največ mleka so oddali na višinski kmetiji Ivana in Lada Pompeta iz Križa - 71.706 litrov mleka. Za Pomeptovimi se je uvrstila kmetija Fanike Marolt iz Boštanj, od koder so cisterne odpejale 51.581 litrov mleka. Tretji pa so bili Mirtovi iz Kladjja s 45.744 litri mleka.

Med rejci pitane živine se je najbolj izkazal Franc Žužek iz

(Nad. na 7. str.)

Marko Višnar: »Politično odločanje o načinu gospodarjenja se še ni nikoli obneslo.«

"Od nekdanjega skoraj zanesenega pospeševanja razvoja družbenih živinorejskih posestev nam je na vseh skupaj, ki smo jih imeli ostalo 850 krav in približno toliko telic, kar je za družbeno gospodarsko enoto malo, odločno premalo pa za dobičkanosno gospodarjenje. Njihova teleta, predvsem bikce smo prodajali za nadaljnjo rejo, od česar pa pravega zaslužka ni bilo. Spremenjena organizacija podjetja, racionalizacije vsepovsod obnem pa reševanje človeškega potenciala ali bolje rečeno vprašanje zaposlenosti, je terjalo drugačne usmeritve. Ena med njimi je tudi postavitev hlevov za pitanje bikcev iz lastnega podmladka. Dokler se hlevi ne bodo napolnili z lastno živino, bomo v njih pitali storitveno. Črna bela pasma krav, ki je pri nas v večini, po mnenju stroke ni najbolj primerna za pitanje, z uporabnim križanjem z mesnimi pasmami pa postane primerna tudi za te na-

jalnikov. Živali zato sicer ne trpijo žeje, toda predvsem voda mora brezhibno delovati zato, da živali po svoje urejajo ritem prehranjevanja in napajanja. Potrebni pa so tudi vsi ostali higienski, tehnični in tehnološki pogoji zato, da živali odsegajo optimalno možen prirast. Mikulec pravi, da delo na farmi brez večjih težav opravita sama s sodelavcem. Razvoz krme v korita, nastiljanje, kontrola priprav, potrebni zdravstveni posegi in ukrepi...dnevna opravila za dva moža. Se pa že pripravljata na spravilo krme oziroma na siliranje. Betonska korita so pripravljena, koruza dobro kaže...Trije polni hlevi in četrtega pol. Prvi trije z bikci, ki se pitajo storitveno, v četrtem pa kraljuje črnobel lasten podmladek. Letno je te mladeži okoli petsto.

Ljubljansko barje bi bilo brez melioracijskih posegov zaraščena neuporabna površina, ki bi jo slej ko prej poselila množica brezdomcev z barakami vseh

Lepotica Palma in njen lastnik Franc Gračnar

Štrajk za pasje hlače ali kdo koga nateguje

Splošna kolektivna pogodba je razglašena za sveto pismo Svobodnih sindikatov Slovenije, za genialni dosežek pogajanj med zaščitniki delavcev in delodajalci, ki jih zastopa Gospodarska zbornica Slovenije.

Meso, besede iz te biblije še niso postale, njeni razglaševalci pa že kličejo na boj za novo vero. Z enournno opozorilno generalno stavko, če ... vlada in skupščina pogodbe ne bosta potrdili, če ne bo..., če...Teh "čejev" je toliko, da te nehote spomnijo na ljudsko "če bi pes nosil hlače, ne bi kazal jajc". Tako približno je tudi s sindikati. Če bi nosili hlače, jim najbrž z grozilnimi in opozorilnimi stavkami ne bi bilo treba na prizorišče, temveč bi storili tako po strokovni in politični plati vse, da bi splošna kolektivna pogodba in ob njej panožne zaživele in da bi se v uresničevanju pokazalo, kje so avtorji zagrešili iluzionizem, kje so delali red s pravo mero. Klicati pri uresničevanju kolektivne pogodbe na pomoč vlado in skupščino, ki nista partner v pogodbi, pa je milo rečeno nategovalsko izsiljevanje, ki naj prikrije nemoč in nesposobnost sindikatov, da spravijo k življenju to, kar so dosegli po "trdih, napornih in več ur trajajočih pogajanjih" s predstavniki začasnih delodajalcev (Gospodarsko zbornico). Stavkovne zahteve so, po mojem mnenju, privlečene za lase in vsak kolikortoliko razumen človek jih ne more vzeti resno. Še več. Vsak tak se resno zamisli, komu na kožo in s kakšnim namenom je pisan stavkovni scenarij, če ni bil nihče v pravicah ni dolžnostih, zapisanih v novi sindikalni bibliji, prizadet. Popolnoma razumljivo in pravilno je v tej zvezi stališče Gospodarske zbornice Slovenije, ki je kot partner v pogodbi izjavila, da se s stavko ne strinja in da bo stavko, če bo do nje prišlo, obravnavala kot kršitev podpisane pogodbe. Stavka bo torej "via facti" razglašena za divjo stavko. Kaj pa potem, ljubi svobodnjaki?

Pretežen del nekdanjih osnovnih organizacij ZSS - natančneje članov, se je odločilo za članstvo v Svobodnih sindikatih Slovenije in tako sprejelo njihov program in politiko. Sodelovanje v napovedani stavki je torej del uresničevanja sprejete sindikalne politike sindikata, ki si se mu zapisal. Stavka bo torej potrditev sindikalne politične moči in pripadnosti članstva. Zanesljivo pa tudi njene imbecilnosti - v petinštridesetih letih prirojene slaboumnosti.

Lahko, da se bo sindikat napovedane generalne stavke odpovedal. Naj mu mar za to edino pametno dejanje pojem slavo? Ali naj njihovo modro vodstvo preprosto vprašam, kdo, pri pasjih hlačah, vas je silll?

Jerica Hudorovac

